

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı: 3961
Tarih: 22.02.2017

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Batman ilinde görülen hava kirliliğinin ve hava kirliliğinin halk sağlığı üzerinde yarattığı tahribatın tüm boyutları ile araştırılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasını arz ve talep ederiz

1-13

Saadet BECEREKLİ

Batman Milletvekili

GEREKÇE ÖZETİ

Dünya Sağlık Örgütü'nün yayınlamış olduğu son rapora göre hava kirliliği değerlendirmesinde Avrupa'daki şehirler baz alındığı zaman ilk 10'da Türkiye'den 8 şehir yer almaktadır. Hava kirliliğinde Türkiye'de ilk sırada ise Batman olduğu görülmektedir.

Batman'da anız yangınlarının yoğun bir şekilde devam ediyor olması; çarpık kentleşmeden dolayı hava sirkülasyonunun olmaması; sosyal yardımın dağıtmış olduğu kalitesiz ve ucuz kömürlerin kullanımının hava kirliliğinde önemli payları vardır. Batman'ın bir petrol kenti olması dolayısıyla petrol tesisleri ve petrol üretiminden kaynaklı bir kirliliğin olduğu da düşünülmektedir.

Yönetmeliğe göre, her il çevre ve şehircilik müdürlüğü temiz hava planı hazırlamak zorundadır. Bu planlarda kirliliğin düzeyi, kirletici parametreler, kirlilik noktaları, kaynağı gibi temel veriler yer almak zorundadır. Bunun yanında kirliliğin azaltılmasına yönelik olarak hangi çalışmaların yapılacağı da tanımlanmak zorundadır. Ani kirlilik durumunda yöneticilerin ne yapacağı, halkın ne yapacağı da tanımlanmak zorundadır. TMMOB Çevre Mühendisleri Odasının hazırlamış olduğu raporlara göre önceki yıllarda birçok ilde planların hazırlanmadığını ancak daha sonraki yıllarda hazırlanmış olmakla birlikte, temiz havaya ulaşmak adına katılımcı, ilgili kesimleri çalışmalara katan faaliyetlerin yapılmadığı belirtilmiştir.

Dünya sağlık örgütü ve AB tarafından da; kükürt dioksit, azot dioksit, azot oksitleri, partiküler madde, kurşun, benzen, karbon monoksit, ozon, arsenik, kadmiyum, nikel, benzo(a)piren ve ozon gibi kirleticilerin ölçülmesi ve değerlendirilmesi gerekliliği ortaya konulmuştur. Mevzuatımızda bu kirleticilerin ölçülmesi, değerlendirilmesi ve önlemler alınması zorunludur. Ancak ülkemizde belirlenen sınır değerler AB ve Dünya Sağlık Örgütü'nün belirlediği sınır değerlerle uyumlu değildir. Ayrıca ülkemizde her şehirde bulunan hava kirliliği ölçüm istasyonlarının tümünde aynı parametrelerin ölçümü yapılmamaktadır. Birçok istasyonda sadece Partikül Madde 10 ve kükürt dioksit ölçülmektedir. Azot oksitler, PM (2,5), kurşun, kadmiyum, arsenik, ozon, karbon monoksit gibi kirletici ve halk sağlığını tehdit eden, AB mevzuatında ölçülmesi zorunlu olan kirleticiler ülkemizde ölçülmemektedir.

Oysa bu ince maddeler havada bulunan gaz ve damlacıklar ile kimyasal etkileşime girerek, kilometrelerce alanları etkilemektedir. Bu maddelerin büyüklüğü solunum yollarından geçecek ve direkt akciğerleri etkileyecek kadar küçüktür. Örneğin; ülkemizde birçok istasyonda ölçümü yapılmayan PM 2.5'in kısa dönemli etkilerinde, göz, burun, boğaz ve akciğer tahrişleri ve böylelikle öksürüklere ve nefesin kesilmesi görülmektedir. Bu durum astım ve kalp rahatsızlıkları gibi durumları daha da kötüleştiriyor. Pm 2.5'in uzun dönemli etkilerinde ise kronik bronşit, düşük akciğer kapasitesi, kalp rahatsızlıkları ve akciğer kanseri gibi ölümcül hastalıklara varan vahim tablolar izlenmektedir. Bunun dışında M10, azot ve kükürt gibi maddeler insan vücudunda birikerek kalp damar ve akciğer hastalıklarına neden olmaktadır.

Bu yüzden istasyonlardan alınan veriler yetersizdir. Yetersiz olması nedeniyle kirliliğin düzeyi eksik tespit edilmektedir. Bu kirleticilerin toplum olarak mücadele ettiğimiz sigara ve uyuşturuculardan daha zehirli olduğu da göz önünde bulundurulsa, ölçümlerin yapılmamasının önemli bir sorun olduğu anlaşılmaktadır. Hava kirliliği bir halk sağlığı sorunudur. Solunum yolu hastalıklarının en büyük tetikleyicisidir. Yapılan bilimsel çalışmalara göre hava kirliliği ortalama yaşam süresini 2 yıl kadar kısaltmakta ve yüksek kirlilik oranlarında solunan her hava sessiz sedasız ölüme götürmektedir.

Bölgede yaşayan insanların sağlıklı bir çevrede yaşama hakkının korunması ve olası tehlikelerin önlenmesi gerekmektedir. Gerekli önlemlerin alınabilmesi için Batman'daki hava kirliliğinde hangi kirleticilerin etkili olduğu, bu kirleticilerin oranı ve hava kirliliğinin sebeplerinin araştırılması için ivedilikle bir araştırma komisyonu kurulması gerekmektedir.

GEREKÇE

Dünya Sağlık Örgütü'nün yayınlamış olduğu son rapora göre hava kirliliği değerlendirmesinde Avrupa'daki şehirler baz alındığı zaman ilk 10'da Türkiye'den 8 şehir yer almaktadır. Hava kirliliğinde Türkiye'de ilk sırada ise Batman olduğu görülmektedir.

Dünya Sağlık Örgütü'nün açıkladığı rapor, 103 ülkede 3000'den fazla şehirde ince partikül maddeleri 2.5 (PM 2.5) ölçümlerini açıklıyor. Bu maddeler özellikle kamyon, otobüs, inşaat makineleri egzozlarından, odun, kömür gibi fosil yakıtlardan ve orman yangınlarından kaynaklandığı belirtilmektedir. Batman'da anız yangınlarının yoğun bir şekilde devam ediyor olması; çarpık kentleşmeden dolayı hava sirkülasyonunun olmaması; sosyal yardımın dağıtmış olduğu kalitesiz ve ucuz kömürlerin kullanımının hava kirliliğinde önemli payları vardır. Batman'ın bir petrol kenti olması dolayısıyla petrol tesisleri ve petrol üretiminden kaynaklı bir kirliliğin olduğu da düşünülmektedir.

Ülkemizde hava kalitesi Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından yürütülen "Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği", üzerinden sağlanmaktadır. Yönetmeliğe göre, her il çevre ve şehircilik müdürlüğü temiz hava planı hazırlamak zorundadır. Bu planlarda kirliliğin düzeyi, kirletici parametreler, kirlilik noktaları, kaynağı gibi temel veriler yer almak zorundadır. Bunun yanında kirliliğin azaltılmasına yönelik olarak hangi çalışmaların yapılacağı da tanımlanmak zorundadır. Ani kirlilik durumunda yöneticilerin ne yapacağı, halkın ne yapacağı da tanımlanmak zorundadır. TMMOB Çevre Mühendisleri Odasının hazırlamış olduğu raporlara göre önceki yıllarda birçok ilde planların hazırlanmadığını ancak daha sonraki yıllarda hazırlanmış olmakla birlikte, temiz havaya ulaşmak adına katılımcı, ilgili kesimleri çalışmalara katan faaliyetlerin yapılmadığı belirtilmiştir.

Dünya sağlık örgütü ve Avrupa Birliği tarafından da; kükürt dioksit, azot dioksit, azot oksitleri, partiküler madde, kurşun, benzen, karbon monoksit, ozon, arsenik, kadmiyum, nikel, benzo(a)piren ve ozon gibi kirleticilerin ölçülmesi ve değerlendirilmesi gerekliliği ortaya konulmuştur. Mevzuatımızda bu kirleticilerin ölçülmesi, değerlendirilmesi ve önlemler alınması zorunludur. Ancak ülkemizde belirlenen sınır değerler Avrupa Birliği ve Dünya Sağlık Örgütü'nün belirlediği sınır değerlerle uyumlu değildir. Ayrıca ülkemizde her şehirde bulunan hava kirliliği ölçüm istasyonlarının tümünde aynı parametrelerin ölçümü yapılmamaktadır. Birçok istasyonda sadece Partikül Madde 10 ve kükürt dioksit (SO₂) ölçülmektedir. NO_x (azot oksitler), PM 2,5 (PM 2,5), kurşun, kadmiyum, arsenik, ozon, CO (karbon monoksit) gibi halk sağlığını tehdit eden, AB mevzuatında ölçülmesi zorunlu olan kirleticiler ülkemizde ölçülmemektedir.

Oysa bu ince maddeler havada bulunan gaz ve damlacıklar ile kimyasal etkileşime girerek, kilometrelerce alanları etkilemektedir. Bu maddelerin büyüklüğü solunum yollarından geçecek ve direkt akciğerleri etkileyecek kadar küçüktür. Örneğin; ülkemizde birçok istasyonda ölçümü yapılmayan PM 2.5'in kısa dönemli etkilerinde, göz, burun, boğaz ve akciğer tahrişleri ve böylelikle öksürüklere ve nefesin kesilmesi görülmektedir. Bu durumu astım ve kalp rahatsızlıkları gibi durumları daha da kötüleştiriyor. Pm 2.5'in uzun dönemli etkilerinde ise

kronik bronşit, düşük akciğer kapasitesi, kalp rahatsızlıkları ve akciğer kanseri gibi ölümcül hastalıklara varan vahim tablolar izlenmektedir. Bunun dışında M10, azot ve kükürt gibi maddeler insan vücudunda birikerek kalp damar ve akciğer hastalıklarına neden olmaktadır.

Bu yüzden istasyonlardan alınan veriler yetersizdir. Yetersiz olması nedeniyle kirliliğin düzeyi eksik tespit edilmektedir. Ölçüm noktasında ölçüm yapılan kirlilik parametrelerinin sayısı artırılmalı, ölçüm cihazları geliştirilmelidir. Kalitesiz kömür kullanımına dair denetimler artırılmalı, kalite standartları altındaki kömürün kullanımı yasaklanmalıdır. Çarpık kentleşmenin önüne geçilmelidir. Unutulmamalıdır ki, yaşamın devam etmesi için havaya, suya ve toprağa ihtiyaç vardır. Ve hava kirliliği, yağışla birlikte havadaki partiküllerin toprağa geçmesiyle tarım alanlarını da kirlletmektedir.

Bu kirleticilerin toplum olarak mücadele ettiğimiz sigara ve uyuşturuculardan daha zehirli olduğu da göz önünde bulundurulduğunda, tehlike arz eden kirleticilerin birçoğunun ölçümlerinin yapılmamasının önemli bir sorun olduğu anlaşılmaktadır. Hava kirliliği bir halk sağlığı sorunudur. Solunum yolu hastalıklarının en büyük tetikleyicisidir. Yapılan bilimsel çalışmalara göre hava kirliliği ortalama yaşam süresini 2 yıl kadar kısaltmakta ve yüksek kirlilik oranlarında solunan her hava sessiz sedasız ölüme götürmektedir.

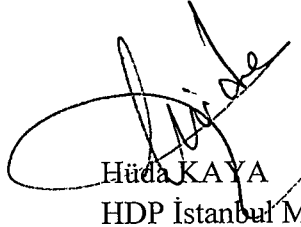
Bölgede yaşayan insanların sağlıklı bir çevrede yaşama hakkının korunması ve olası tehlikelerin önlenmesi gerekmektedir. Gerekli önlemlerin alınabilmesi için Batman'daki hava kirliliğinde hangi kirleticilerin etkili olduğu, bu kirleticilerin oranı ve hava kirliliğinin sebeplerinin araştırılması için ivedilikle bir araştırma komisyonu kurulması gerekmektedir.

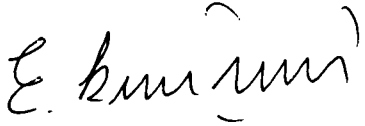
Filiz KERESTECİOĞLU DEMİR
HDP İstanbul Milletvekili

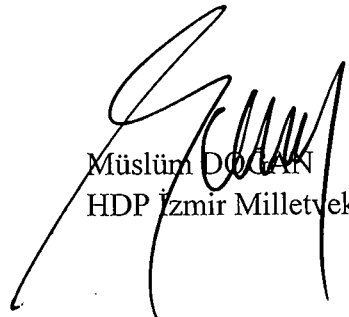
Garo PAYLAN
HDP İstanbul Milletvekili

Hüda KAYA
HDP İstanbul Milletvekili

Ertuğrul KÜRKÇÜ
HDP İzmir Milletvekili

Müslüm DOĞAN
HDP İzmir Milletvekili

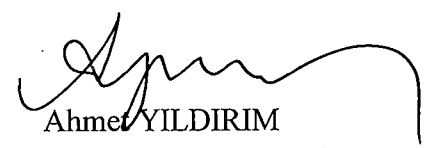
Ali ATALAN
HDP Mardin Milletvekili

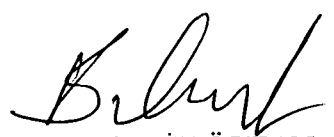
Erol DORA
HDP Mardin Milletvekili

Mithat SANCAR
HDP Mardin Milletvekili

Ahmet YILDIRIM
HDP Muş Milletvekili

Burcu ÇELİK ÖZKAN
HDP Muş Milletvekili

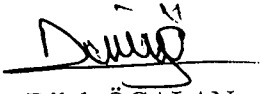
Aycan İRMEZ
HDP Şırnak Milletvekili

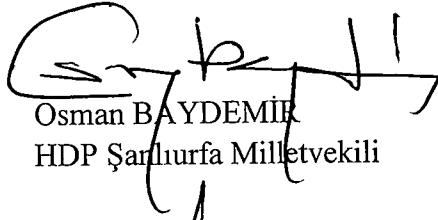
Leyla BİRLİK
HDP Şırnak Milletvekili

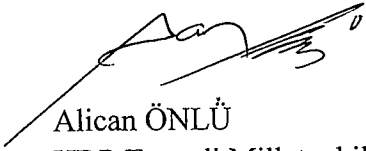
İbrahim AYHAN
HDP Şanlıurfa Milletvekili

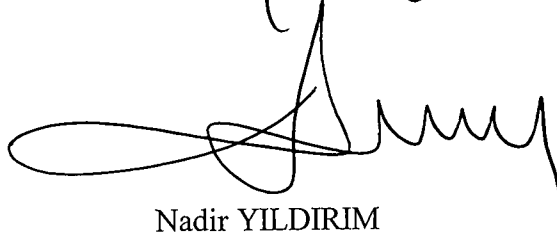
Dilek ÖCALAN
HDP Şanlıurfa Milletvekili

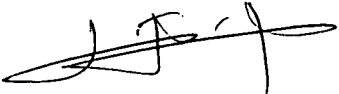
Osman BAYDEMİR
HDP Şanlıurfa Milletvekili

Alican ÖNLÜ
HDP Tunceli Milletvekili

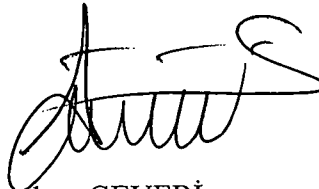
Nadir YILDIRIM
HDP Van Milletvekili

Lezgin BOTAN
HDP Van Milletvekili

Bedra ÖZGÖKÇE ERTAN
HDP Van Milletvekili

Adem GEVERİ
HDP Van Milletvekili